

FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MAZOWSZA

ZMODERNIZOWANE SALE
DLA PRZEDSZKOLAKÓW,
CZYLI PROJEKTY
SYSTEMOWE PO KL

JAK PRAWIDŁOWO
PRZYGOTOWAĆ
WNIOSEK
O PŁATNOŚĆ?

PISMO MIGOWE,
INNOWACYJNA
METODA NAUKI

POŻYCZKA
NA START
Z PROGRAMEM
OPERACYJNYM
KAPITAŁ LUDZKI

WYWIAD Z TOMASZEM SIERADZEM,
P.O. DYREKTORA WOJEWÓDZKIEGO
URZĘDU PRACY W WARSZAWIE

Szanowni Państwo

Przekazuję w Państwa ręce drugie w tym roku wydanie biuletynu „Fundusze Europejskie dla Mazowsza”.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007–2013 ma duże znaczenie dla rozwoju Mazowsza. Wspiera dostęp do wiedzy, umożliwia nabywanie nowych umiejętności oraz ułatwia wdrażanie innowacyjnych pomysłów, przez co bezpośrednio wpływa na poprawę jakości kształcenia oraz podnoszenie kwalifikacji i umiejętności zawodowych.

W bieżącym numerze biuletynu przedstawiamy ludzi, miejsca i inicjatywy, które mają znaczenie dla rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego oraz przyczyniają się do wzrostu konkurencyjności gospodarki. Wszystkim, którzy planują karierę przedsiębiorcy, polecam artykuł dotyczący opisu dobrej praktyki Stowarzyszenia Radomskie Centrum Przedsiębiorczości, które oferuje przyszłym przedsiębiorcom pomoc w ramach Działania 6.2 Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia.

Przedstawiamy Państwu informację dotyczącą polityk horyzontalnych, które wyznaczają kierunki rozwoju Unii Europejskiej. Wiedza na ten temat jest niezbędna, aby prawidłowo przygotować każdy wniosek aplikacyjny.

Ponadto przygotowaliśmy informację o planowanym konkursie systemowym w ramach Poddziałania 9.1.1 Zmniejszenie nierówności w stopniu upowszechniania edukacji przedszkolnej, dzięki któremu ośrodki przedszkolne zlokalizowane w szkołach podstawowych zyskają nowy sprzęt, zabawki, pomoce naukowe i będą gotowe na przyjęcie nawet 3- i 4-letnich dzieci.

Liczę, iż przedstawiane w biuletynie kolejne przykłady dobrych praktyk, które poprawiają sytuację społeczno-zawodową Mazowsza, będą dla Państwa inspiracją do jeszcze efektywniejszego wykorzystywania Funduszy Europejskich.

Serdecznie zapraszam do zapoznania się z najnowszym wydaniem biuletynu.

Elżbieta Szymaniak

Zastępca Dyrektora do spraw PO KL Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych

W numerze

- 3 Zarządzanie projektami miękkimi
Część I Jak opracować dobry projekt?
- 5 Zmodernizowane sale dla przedszkolaków,
czyli projekty systemowe PO KL
- 6 Polityki horyzontalne w PO KL
- 8 Dobre praktyki – Pożyczka na start z Programem Operacyjnym Kapitał Ludzki
- 10 Wywiad z Tomaszem Sieradzem, p.o. Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie
- 12 Jak prawidłowo przygotować wniosek o płatność?
- 14 Dobre praktyki – Nowe umiejętności, wiedza i samoocena dzięki wsparciu PO KL
- 16 Start-up z Programem Operacyjnym Kapitał Ludzki
Mobilny warsztat samochodowy – pomysł na sukces
- 17 Projekt flagowy Unii Europejskiej *Learning for Life and Work in School in the Baltic Sea Region*
- 18 Dobre praktyki – Pismo migowe,
innowacyjna metoda nauki

PUNKT INFORMACYJNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

SZUKASZ INFORMACJI JAK POZYSKAĆ FUNDUSZE EUROPEJSKIE?

zaczynij od Punktu Informacyjnego

Zapraszamy do kontaktu z Konsultantami Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich na Mazowszu

infolinia 0801 101 101
tel. 22 542 22 73, 22 542 22 74
22 542 22 75, 22 542 22 77, 22 542 24 38
punkt_kontaktowy@mazowia.eu

www.mazowia.eu
www.fan.mazowia.eu
f /pife.mazowsze

CHCESZ WIEDZIEĆ WIĘCEJ O POKL?

ODWIEDŹ NASZĄ STRONĘ

pokl.mazowia.eu

Redakcja: Ilona Nasiadka, Marianna Jeż, Michał Nędział

Współpraca: Paulina Gutowska, Marta Kakowska, Maria Wiro-Kiro, Emilia Kroczek, Radosław Pituch, Małgorzata Nejfeld

Projekt, opracowanie graficzne, przygotowanie do druku, korekta, skład komputerowy: DAUNPOL Sp. z o.o.

Wydawca: Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych

Nakład: 5 000 egz., egzemplarz bezpłatny

ISSN 2082-3517

Jeżeli jesteście Państwo zainteresowani otrzymaniem egzemplarza biuletynu POKL, prosimy o przesłanie wiadomości e-mail z informacją na adres: punkt_kontaktowy@mazowia.eu

Zarządzanie projektami miękkimi

Część I Jak opracować dobry projekt?

Projekty miękkie, czyli nieinwestycyjne, dotyczą na ogół rozwoju zasobów ludzkich. Ich efektem jest osiągnięcie zamierzonych zmian, np. wzrostu świadomości w wyznaczonym obszarze, wypracowanie pożądanego społecznie zachowań, zwiększenie stanu wiedzy, nabycie określonych kwalifikacji i umiejętności. Ale w każdym projekcie, także miękkim, posługujemy się „twardymi” danymi, efekty i rezultaty muszą być konkretne, policzalne i osiągalne.

Projekt to nie to samo co wniosek aplikacyjny. To podstawowa zasada, która, choć oczywista, nie jest znana wszystkim przyszłym, a zapewne i obecnym Beneficjentom wsparcia finansowego. Nigdy nie należy procesu zarządzania projektem zaczynać od wypełnienia wniosku o jego dofinansowanie. Najpierw trzeba zakończyć proces tworzenia projektu, przemyśleć, przeanalizować, zaplanować, sprawdzić, skorygować, ocenić potencjalne ryzyka. Ponadto określić kształt i zakres działań, które zamierzamy zrealizować jako wydzielony projekt, oraz wyznaczyć jego cele, rezultaty, wskaźniki, zespół oddelegowany do realizacji projektu, jak również schemat zarządzania i podejmowania decyzji.

Bez rzetelnego wykonania tego etapu wnioski okażą się niespójny i nielogiczny, zaś działania nie będą tworzyć konsekwentnej strategii, a to jest niezbędne, aby osiągnąć wyznaczone cele projektowe.

Każdy, kto choć raz pracował w Generatorze Wniosków, wie, że prawdziwym wyzwaniem jest opisanie naszych planów w ograniczonej liczbie znaków. Aby temu sprostać, niezbędne jest dogłębne i dokładne przemyślenie tego, co, dlaczego i w jaki sposób chcemy osiągnąć. We wniosku podajemy najistotniejsze informacje, muszą być one konkretne i logicznie wynikać ze szczegółowej koncepcji, którą przygotowaliśmy na etapie planowania.

Najważniejszy jest pomysł

Podczas aplikowania o sfinansowanie projektu miękkiego bardzo istotna jest umiejętność analitycznego myślenia, oceny sytuacji wyjściowej, a także wiedza o możliwościach i uwarunkowaniach niezbędnych do wypracowania pożądanego przez nas zmiany. Liczy się pomysł. Im bardziej przemyślany i odpowiadający na rzeczywiste potrzeby, tym lepiej. Instytucje, które na co dzień pracują z ludźmi i dla ludzi, znają potrzeby i sytuację grup docelowych, do których adresują swoje działania. Wiedzą, z jakimi problemami borykają się na co dzień potencjalni Beneficjenci i adresaci projektu. Jakie rozwiązania należy wprowadzić, aby problemy te wyeliminować lub złagodzić ich skutki, jak nakłonić przyszłych uczestników lub odbiorców projektu, aby chcieli w nim uczestniczyć albo skorzysta z możliwości, jakie zostaną im stworzone. Ta wiedza to atut, który należy wykorzystać, pisząc wniosek.

Pomysł na projekt to nasze pierwsze wyobrażenie o tym, co, jak, dla kogo i dlaczego chcielibyśmy zrobić. To, w jaki sposób wypracujemy pomysł, zależy od metody pracy stosowanej przez nasz zespół. Może to być burza mózgów, ale moderowana przez jedną osobę, np. menadżera projektu, który wie, jakie działania i dlaczego moż-

na ująć we wniosku o finansowanie. Pomysł może przedstawić jedna osoba, ważne, aby przedyskutować go w szerszym gronie, sprawdzić, jak inni pracownicy, współpracownicy czy członkowie organizacji go oceniają. Uwagi i pomysły, które przeanalizujemy, pozwolą uniknąć problemów podczas konstruowania dalszych etapów, takich jak: cele, rezultaty, produkty. Im bardziej nasz pomysł będzie spójny oraz logiczny, tym łatwiej będzie opisać go we wniosku i tym lepiej zrozumie go osoba oceniająca.

O tym, czy nasz pomysł wart jest trudu włożonego w przygotowanie wniosku, będą świadczyć łącznie odpowiedzi na następujące pytania: czy realizacja projektu rozwiąże jakiś ważny problem przyszłych adresatów lub uczestników, czy potrafię łatwo i logicznie określić cel działań, i wreszcie – czy pomysły na działania są realne zarówno finansowo, jak i organizacyjnie. Może się niestety okazać, że w efekcie przeprowadzonej burzy mózgów wymyśliśmy już tyle i tak skomplikowanych działań, że linia budżetowa programu, do którego chcielibyśmy aplikować, nie przewiduje takich środków. Warto też uwzględnić własne możliwości i skupić się na tych obszarach, w których dysponujemy największym doświadczeniem i przygotowaniem merytorycznym. Dopiero na tej bazie możemy wprowadzać elementy do tej pory niestosowane w pracy, poszerzając dotychczasowe ramy działalności.

Kolejnym etapem jest sprawdzenie, w jakim stopniu nasz pomysł wpisuje się w cele i wskaźniki programu. Ale pamiętajmy, że informacje zawarte w dokumentacji opublikowanej przez instytucje finansujące to tylko wskazówki. To do Beneficjenta należy analiza i konstrukcja logiki projektowej. Pisanie wniosku tylko dlatego, że ogłoszony został konkurs, jest niecelowe. Środki pochodzące z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL) powinny służyć ludziom, w szczególności grupom nieradzącym sobie na rynku

pracy, wykluczonym z powodu barier społecznych czy ubóstwa, zaś dofinansowanie mogą uzyskać przedsięwzięcia nienastawione na zysk.

Na każdym etapie planowania należy zastanowić się, czy możliwe będzie zrealizowanie naszego pomysłu ze środków programu, do którego chcemy aplikować. Czasami warto nieznacznie zmodyfikować pomysł i dostosować go do wymagań instytucji finansującej, np. poprzez ograniczenie skali działań do jednego województwa, jeśli taki wymóg znajduje się w dokumentacji konkursowej. Prawidłowo przeprowadzona analiza sytuacji wyjściowej to podstawa określenia celu projektu.

To kolejny naturalny etap konstruowania projektu. Z jednej strony niezbędny, aby logicznie zaplanować cele, działania i rezultaty, z drugiej wymagany przez formularze aplikacyjne, w których określany jest na ogół jako „uzasadnienie potrzeby realizacji projektu”.

W analizie musimy przede wszystkim precyzyjnie określić, dlaczego chcemy zrealizować nasz pomysł, jaki problem w ten sposób rozwiążemy. Przeprowadzona prawidłowo, uwzględnia zarówno doświadczenie i wiedzę podmiotu aplikującego, jak i ogólnie dostępne, obiektywne wyniki badań.

Przeprowadzając analizę, pamiętajmy, aby opracować odpowiedzi na kluczowe pytania:

– Na czym polega istota problemu, który należy rozwiązać? Staramy się posługiwać schematem: przyczyny problemów, ich istota, negatywne skutki dla grup docelowych. Problem określamy maksymalnie precyzyjnie. Jeśli będzie zbyt ogólny, nie uda nam się precyzyjnie wyznaczyć celu projektu.

– Kogo dotyczy problem? Nie może być abstrakcyjny i oderwany od grupy docelowej, bo wtedy nie ma uzasadnienia, aby finansować jego rozwiązanie ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Pisząc o grupach docelowych, nie zapominajmy o ich otoczeniu, specyfice środowiska, w którym potencjalni adresaci programu żyją i funkcjonują społecznie lub zawodowo.

– Gdzie występuje problem? To, czy jesteśmy w stanie precyzyjnie określić, na jakim obszarze występują opisywane przez nas zjawiska, świadczy między innymi o tym, czy dobrze znamy naszą grupę docelową i czy logicznie skonstruowaliśmy pomysł na projekt. Unikajmy uogólnień, nie rozciągajmy sztucznie obszaru występowania zjawisk, o których piszemy.

Konstruując logikę działań, określając problemy, wyznaczając zadania mamy, na celu zrealizowanie projektu, czyli skuteczne rozwiązanie problemu zdiagnozowanego dla grupy docelowej. Uzyskanie niezbędnej liczby punktów, która zagwarantuje sfinansowanie projektu to tylko cel pośredni. Gdy opisujemy grupę docelową, należy między innymi zastanowić się, jak będziemy rekrutować uczestników lub adresatów działań. Może okazać się, że pomysł na projekt był trafiony, grupa docelowa prawidłowo wyselekcjonowana, problem doskonale zdiagnozowany, ale metody rekrutacji były niedostosowane do potrzeb i możliwości odbiorcy, przez co jego realizacja była bardzo utrudniona i obciążona ryzykiem niepowodzenia.

Cel, do którego zmierzamy

Diagnoza stanowiła aspekt negatywny, mówiła o brakach i problemach. Cel jest aspektem pozytywnym projektu, przyczyni się do rozwiązania problemów grupy docelowej.

Wyznaczenie celu może wydawać się trudnym zadaniem. Jeśli jednak dobrze przeanalizowaliśmy nasz pomysł na projekt oraz rzetelnie przeprowadziliśmy analizę sytuacji wyjściowej, wówczas cel będzie naturalną konsekwencją wykonanej już pracy.

Wystarczy uwzględnić kilka logicznych, oczywistych zasad:

- cel jest efektem, skutkiem, a nie działaniem,
- na zakończenie projektu cel powinien zostać osiągnięty, samo dążenie do jego osiągnięcia jest niewystarczające,
- cel odwołuje się do mierzalnych korzyści dla grup docelowych,
- nie wolno mylić produktów projektu z jego celem, produkt służy osiągnięciu korzyści przez grupy docelowe, nie zaś rozwiązaniu problemów.

Nawet jeśli wniosek aplikacyjny tego nie wymaga, dla zarządzania projektem warto zbudować schemat, który będzie uwzględniał różne jakościowo cele, w następującej hierarchii: szczegółowe, główny, długofalowe.

Cele szczegółowe, które będą osiągnane na różnych etapach realizacji projektu, pozwolą osiągnąć cel główny. Pomogą nam zarządzać poszczególnymi sekwencjami czasowymi lub logicznymi projektu.

Cele długofalowe określają, jak projekt będzie oddziaływał na grupy docelowe po zakończeniu jego realizacji.

W praktyce po sformułowaniu celu sprawdzamy, czy zawiera on wszystkie elementy, których wymaga zasada SMART – najbardziej rozpowszechniona w zarządzaniu projektem oraz podczas oceny wniosku aplikacyjnego.

Dla przypomnienia, metoda ta oznacza, że cel projektu musi być skonstruowany według schematu:

- „S” (Specific, Simple) – konkretny i prosty,
- „M” (Measurable) – mierzalny ilościowo,
- „A” (Assesable) – mierzalny jakościowo,
- „R” (Realistic) – realny do osiągnięcia,
- „T” (Time-bound) – określony w czasie.

Wyznaczenie celu projektu z zastosowaniem opisanej powyżej metody ułatwi nam prowadzenie skutecznego monitoringu poziomu jego osiągnięcia podczas realizacji działań.

Zapraszamy Państwa do korzystania ze szkoleń dotyczących m.in. zarządzania projektami miękkimi.

Ogłoszenia o aktualnie organizowanych bezpłatnych szkoleniach publikowane są na stronie internetowej Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych www.mazowia.eu.

Zmodernizowane sale dla przedszkolaków, czyli projekty systemowe PO KL

Na początku lipca br. został zatwierdzony dokument Zasady przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych w ramach Poddziałania 9.1.1 PO KL w zakresie przygotowania oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych do świadczenia wysokiej jakości usług na rzecz dzieci w wieku przedszkolnym. Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych zaktualizowała harmonogram ogłaszania konkursów w ramach Poddziałania 9.1.1 Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej – projekty systemowe oraz zaplanowała na dzień 20 sierpnia 2013 roku ogłoszenie naboru wniosków w ramach konkursu.

Co to oznacza w praktyce? Po prostu przedszkolaki z terenu województwa mazowieckiego dostaną szansę korzystania z wysokiej jakości usług edukacyjnych, świadczonych w dostosowanych do ich potrzeb pomieszczeniach.

Dlaczego edukacja przedszkolna wymaga wsparcia systemowego?

Do oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych chodziły do tej pory wyłącznie dzieci pięcio- i sześciolatnie. Już wkrótce się to zmieni – od 1 września 2015 roku gminy zostaną zobowiązane do zapewnienia wychowania przedszkolnego wszystkim dzieciom czteroletnim, a od 1 września 2017 roku również wszystkim dzieciom trzyletnim. Niezbędne będzie przygotowanie miejsc w przedszkolach dla wszystkich dzieci. Aby sprostać temu zadaniu, pojawiła się propozycja przekształcenia w 2016 roku oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych w przedszkola. To z kolei powoduje konieczność dostosowania pomieszczeń do potrzeb edukacyjnych oraz możliwości i wymagań tak małych „uczniów”.

Same pomieszczenia to tylko narzędzie, bardzo ważne i istotne, ale celem projektów systemowych Poddziałania 9.1.1 jest, oprócz poprawy warunków funkcjonowania istniejących oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, przygotowanie ich do świadczenia wysokiej jakości usług na rzecz dzieci w wieku przedszkolnym, a zwłaszcza dzieci nieobjętych aktualnie obowiązkowym wychowaniem przedszkolnym. Modernizacja oddziałów przedszkolnych przyczyni się również do likwidacji barier w dostępie do edukacji przedszkolnej, a tym samym umożliwi wyrównanie szans edukacyjnych dzieci, które

do tej pory nie korzystały z tej formy opieki i edukacji.

Na wsparcie oddziałów przedszkolnych w ramach projektów systemowych w Poddziałaniu 9.1.1 PO KL wyodrębniona została pula środków w wysokości 53,7 mln EURO, na doposażenie w województwie mazowieckim przewidywana jest alokacja 8 244 989,00 EURO, najwięcej w skali kraju.

Główne zasady aplikowania i wymagania projektu systemowego

Beneficjentami projektów mogą być jedynie organy prowadzące publiczne i niepubliczne szkoły podstawowe z oddziałami przedszkolnymi w gminach, które wymienione są na liście stanowiącej załącznik do Zasad przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych w zakresie modernizacji oddziałów przedszkolnych zlokalizowanych przy szkołach podstawowych w ramach Poddziałania 9.1.1 PO KL.

Okres realizacji pojedynczego projektu systemowego jest dostosowany do indywidualnych potrzeb Beneficjenta i możliwości wykonania działań w projekcie. Nie powinien trwać jednak dłużej niż rok i kończyć się później niż 30 czerwca 2015 roku.

Zakres wsparcia udzielanego w ramach projektów systemowych obejmuje następujące zadania:

- zadanie 1: organizacja placu zabaw,
- zadanie 2: dostosowanie pomieszczeń,
- zadanie 3: wyposażenie.

Dla każdego z zadań określony został katalog wydatków, które mogą być objęte budżetem projektu. Jest to zestawienie zamknięte, a zatem Beneficjent nie może realizować innych zadań, ale też nie musi zrealizować ich wszystkich. Z ograniczonego katalogu dobiera te działania, które są niezbędne dla konkretnego oddziału przedszkolnego. Jest on bardzo szczegółowy, dla przykładu kategoria „zabawki i pomoce dydaktyczne” zawiera aż 31 pozycji.

W opisywanym poddziałaniu zostało wprowadzone kryterium dostępu, o którym nie wolno zapominać, jest ono bardzo istotne dla zapewnienia osiągnięcia celu działania. Jest to obowiązek zachowania trwałości rezultatów projektu, w tym utrzymanie wspartego oddziału przedszkolnego przez okres co najmniej dwóch lat od daty zakończenia jego realizacji. Taką deklarację projektodawca jest zobowiązany zamieścić we wniosku o dofinansowanie.

Szczegółowe informacje można uzyskać w Głównym Punkcie Informacyjnym przy ul. Jagiellońskiej 74 w Warszawie, pod numerami tel.: 22 542 22 73, 22 542 22 74, 22 542 22 75, 22 542 22 77, 22 542 24 38, oraz w Lokalnych Punktach Informacyjnych Oddziałów Zamiejscowych w Ciechanowie: 23 672 32 74, Ostrołęce: 29 760 92 36, Płocku: 24 262 23 74, Radomiu: 22 542 22 52, Siedlcach: 22 542 23 07, a także pod numerem infolinii: 801 101 101, e-mail: punkt_kontaktowy@mazowia.eu

Polityki horyzontalne w PO KL

Polityki horyzontalne są odzwierciedleniem priorytetowych kierunków rozwoju społecznego i gospodarczego Unii Europejskiej. Równe szanse, zrównoważony rozwój, społeczeństwo informacyjne, partnerstwo, rozwój lokalny oraz innowacyjność – to sześć polityk horyzontalnych, które obligatoryjnie muszą zostać uwzględnione we wszystkich projektach w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Przedsięwzięcia finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oprócz celu głównego, dla którego są realizowane, mają dodatkowo oddziaływać również na rzecz strategicznych obszarów, jakimi są polityki horyzontalne. Konieczność uwzględnienia polityk horyzontalnych nie oznacza, że mamy podejmować dodatkowe działania w celu ich realizacji, lecz wskazuje, jakimi metodami powinniśmy osiągać określone cele.

Równe szanse

Należy podkreślić, że wszystkie wyżej wymienione polityki są równoważne, ale z punktu widzenia pozyskania dofinansowania, na etapie oceny wniosku o dofinansowanie, szczególną uwagę przywiązuje się do polityki równości, w tym także ze względu na płeć. Wynika to z rekomendacji udzielonych po przeprowadzonych w 2008 roku przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego badaniach ewaluacyjnych, które wykazały, że projektodawcy nie uwzględniają perspektywy płci w projektach współfinansowanych z EFS i że w większości ograniczają się do pustych deklaracji. Dlatego też podkreślono konieczność zachowania spójności z ww. polityką i stała się ona jednym z kryteriów oceny wniosku. To dlatego zostanie scharakteryzowana jako pierwsza.

Równość płci w PO KL to dawanie kobietom i mężczyznom równego dostępu do zasobów i możliwości stworzonych w związku z realizowanym przedsięwzięciem. Ponieważ równość szans kobiet i mężczyzn jest szczególnie istotnym zagadnieniem w projektach PO KL, które wpływa na ocenę wniosków aplikacyjnych, warto zapoznać się z treścią podręcznika *Zasada równości szans kobiet i mężczyzn w projektach PO KL*. Bardzo pomocny w tej kwestii może okazać się również dokument pt. *Zasada równości szans kobiet i mężczyzn w PO KL – FAQ*, który jest dostępny na stronie internetowej MJWPU i na stronie www.efs.gov.pl.

Polityka równości szans to nie tylko równość kobiet i mężczyzn, ale równość wszystkich osób. W praktyce oznacza to stwarzanie każdej grupie społecznej – osobom niepełnosprawnym, starszym, mniejszościom narodowym i innym – warunków do korzystania w pełni ze swoich praw. To podejmowanie działań,

które, po pierwsze, będą eliminowały bariery, na które natrafiają poszczególne grupy społeczne, a po drugie, że nie będą nikomu utrudniały uzasadnionego dostępu do zasobów (nie będą dyskryminować).

Zrównoważony rozwój

Pojęcie to jest bardzo szerokie. Na potrzeby PO KL przyjęto definicję zaproponowaną przez ONZ, która za rozwój zrównoważony uznaje taki proces, który zaspokaja potrzeby obecnego pokolenia, bez pozbawiania przyszłych pokoleń możliwości zaspokojenia ich potrzeb. Idea dotyczy trzech głównych zasobów: środowiska naturalnego, kapitału ludzkiego oraz gospodarki.

Uzyskanie pozytywnego oddziaływania na tę politykę jest stosunkowo proste. Możemy wzbogacić program szkolenia o moduły dotyczące programów ekologicznych w zakresie uzasadnionym potrzebami i możliwościami grupy docelowej. Można, i jest to pożądane, np. materiały dydaktyczne drukować na ekologicznym papierze, a tam, gdzie to możliwe, zamiast przekazywać je w formie papierowej, wysłać uczestnikom drogą elektroniczną.

Minimum, jakie musi zapewnić każdy projektodawca, to neutralność wobec polityki zrównoważonego rozwoju, czyli takie skonstruowanie projektu, żeby oceniający nie miał podstaw do uznania go za niezgodny z omawianą polityką.

Społeczeństwo informacyjne

To bardzo szerokie pojęcie, definiowane na różne sposoby. Na potrzeby PO KL przyjęto, że społeczeństwo informacyjne to takie, które nie tylko posiada rozwinięte środki przetwarzania informacji i komunikowania, lecz są one podstawą tworzenia dochodu narodowego i dostarczają źródła utrzymania większości społeczeństwa.

Społeczeństwo informacyjne powinniśmy utożsamiać z takim, które w jak najszerszym stopniu wykorzystuje nowoczesne technologie ICT (informacyjno-komunikacyjne) w życiu społecznym i gospodarczym. Przy czym nie mogą być one wartością samą w sobie. O projekcie, w którym rekrutacja odbywa się za pośrednictwem formularza zgłoszeniowego zamieszczonego na stronie internetowej, nie możemy powiedzieć, że pozytywnie wpływa na politykę. Wówczas ma on co najwyżej neutralny wpływ. O pozytywnym możemy mówić, kie-

dy w programie szkolenia uwzględnimy moduł dotyczący szerszego wykorzystania nowoczesnych technologii ICT w podnoszeniu kwalifikacji osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem z rynku pracy.

Społeczeństwo informacyjne możemy rozpatrywać w czterech podstawowych aspektach: technologicznym, ekonomicznym, społecznym i kulturowym. Pierwszy odnosi się do dostępności urządzeń służących gromadzeniu, przetwarzaniu, przechowywaniu i udostępnianiu informacji. Społeczeństwo informacyjne w aspekcie ekonomicznym to takie, w którym dominującą rolę pełnią te gałęzie gospodarki, które zajmują się wytwarzaniem i dystrybucją informacji. Aspekt społeczny związany jest z odsetkiem osób korzystających w pracy, szkole i domu z technologii informatycznych, co może stanowić o wysokim stopniu wykształcenia społeczeństwa.

Wykluczenie cyfrowe to nie tylko brak dostępu do technik ICT (np. do szerokopasmowego Internetu), ale również brak umiejętności posługiwania się tymi technikami, np. brak umiejętności korzystania z zasobów Internetu przez osoby starsze. Wszystko to wiąże się z ograniczeniem dostępu do informacji, co ma ogromny wpływ na dostęp do rynku pracy, a także możliwość uczestniczenia w życiu społecznym i kulturalnym.

Projektodawcy powinni pamiętać, że osiągnięcie pozytywnego wpływu na społeczeństwo informacyjne nie zostanie zapewnione tylko i wyłącznie poprzez dostęp do technologii ICT. Odbiorcy muszą posiadać wiedzę, jak z nich korzystać i je obsługiwać oraz po co to robią i jak mogą je wykorzystać w praktyce.

Partnerstwo

Partnerstwo w PO KL zakłada współdziałanie kilku podmiotów w realizacji projektu i współdecydowanie o jego kształcie. Niezbędne jest przy przedsięwzięciach, w których realizacja celu wymaga współpracy podmiotów o uzupełniających się profilach i kompetencjach. Partnerstwo nie jest prostą sumą zasobów, jakie będą zaangażowane w realizację wspólnego przedsięwzięcia, ale ich możliwości i zdolności do osiągnięcia określonych celów oraz rezultatów. Co do zasady, partnerstwo nie jest wymagane w projektach PO KL. Zdarza się jednak, że instytucja organizująca konkurs uzna tę politykę horyzontalną za szczególnie ważną i przyzna premię punktową dla projektów realizowanych w formule partnerstwa. Zasada partnerstwa zakłada uczestnictwo partnerów na każdym etapie realizacji projektu, czyli już od momentu przygotowania koncepcji projektu i opracowania dokumentacji aplikacyjnej. Musi być ono sformalizowane poprzez zawarcie umowy określającej cel, obowiązki partnerów (w tym lidera), zasady zarządzania, przepływy finansowe, zasady komunikacji i przepływu informacji, zasady podejmowania decyzji, zasady odpowiedzialności. Partnerstwo często mylone jest z podwykonawstwem. Tym, co odróżnia partnerstwo od zlecenia realizacji zadania, jest faktyczne zaangażowanie partnerów również w proces

zarządzania projektem i udział w podejmowaniu decyzji.

Rozwój lokalny

Polityka horyzontalna rozwoju lokalnego dotyczy rozwiązywania dobrze zdiagnozowanych potrzeb społeczności lokalnej. Podstawą działań w ramach projektu powinna być zatem dobra diagnoza sytuacji społeczno-ekonomicznej, czyli ocena potrzeb i problemów, a następnie określenie działań, które będą odpowiedzią na tę diagnozę i przyczynią się do rozwiązania problemów bądź wyeliminują lub ograniczą przyczyny ich powstawania.

Istotną kwestią, jeśli chodzi o realizację tej polityki w PO KL, jest wzmocnienie spójności społecznej, czyli starania zapewniające wszystkim członkom społeczności lokalnej dobrobyt oraz minimalizowanie nierówności społecznych. Narzędziem budowania spójności społecznej w kontekście rozwoju lokalnego jest rozwój przedsiębiorczości w ramach gospodarki społecznej. W PO KL oznacza to wszystkie te inicjatywy, które mają na celu rozwój i angażowanie zasobów regionu, a także projekty, które uwrażliwiają środowiska lokalne na konieczność podejmowania wspólnych działań, przyczyniających się do rozwoju lokalnego dla dobra własnego i całej społeczności lokalnej. Bardzo istotną rolę odgrywają tu oddolne inicjatywy lokalne podejmowane często przez lokalne organizacje pozarządowe, realizowane w ramach tzw. inicjatyw oddolnych, finansowanych z Działania 6.3 – jeśli dotyczą rynku pracy, 9.2 w obszarze edukacji oraz 7.3 dotyczące integracji społecznej.

Innowacyjność

Innowacje najczęściej utożsamiane są z nowymi technologiami, niekonwencjonalnymi sposobami i metodami działania czy wdrażaniem wyników prac badawczo-rozwojowych. W ramach PO KL należy odnieść się do innowacji społecznych w zakresie poszukiwania nowatorskich, efektywnych sposobów rozwiązywania problemów społecznych, np. na rynku pracy. Innowacje w PO KL mogą dotyczyć odbiorców działań – gdy podmiot kieruje swoją ofertą do nowych, nietypowych grup docelowych, dla których do tej pory nie było oferty lub była ona niewystarczająca. Innowacje mogą również dotyczyć samego problemu, który ma zostać rozwiązany dzięki realizacji projektu w ramach PO KL, a który był dotąd niedostatecznie zdiagnozowany, lub metod działania – wykorzystanie nieznanych, nowoczesnych narzędzi.

Polityka związana z innowacyjnością, jako jedyna, nie jest obowiązkowa dla wszystkich projektodawców. Jest obligatoryjna w projektach innowacyjnych i ponadnarodowych. Projekty innowacyjne, w odróżnieniu od standardowych, nie polegają na aktywizacji czy rozwiązaniu problemów konkretnych grup odbiorców, ale wypracowaniu nowych metod i narzędzi. Ich zadaniem jest stworzenie mechanizmów umożliwiających prowadzenie skuteczniejszych działań oraz wdrażanie ich do powszechnego użycia.

Pożyczka na start z Programem Operacyjnym Kapitał Ludzki

Pożyczka do wysokości 50 000 zł, preferencyjne oprocentowanie, okres spłaty do 60 miesięcy, bez opłat i prowizji, do 12 miesięcy karencji w spłacie kapitału – to warunki, na jakich można pozyskać kapitał na start dzięki instrumentom inżynierii finansowej.

Jeśli ktoś ma gotowy pomysł na rozwój własnego przedsiębiorstwa, przemyślał go, dopracował szczegóły, a może nawet napisał biznesplan, ale nie założył firmy, bo nie ma jak sfinansować niezbędnych na początku wydatków, to instrumenty inżynierii finansowej, wprowadzone w 2012 roku w ramach Działania 6.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, są stworzone właśnie dla niego.

Dostęp do kapitału początkowego stanowi jedną z głównych barier, przed którą stają przyszli przedsiębiorcy. Niestety, jest to bariera trudna do pokonania. Często mają oni dobry pomysł, brakuje im natomiast zdolności kredytowej. Nie mają odpowiedniej historii kredytowej i wymaganych zabezpieczeń. Drzwi do kredytu komercyjnego są dla nich zamknięte, co oznacza, że muszą zrezygnować z realizacji swoich zamierzeń.

Jednak nie zawsze. Od kwietnia 2013 roku Stowarzyszenie „Radomskie Centrum Przedsiębiorczości” pomogło już 30 osobom rozpocząć realizację własnego pomysłu na prowadzenie działalności gospodarczej, a kolejne kilkanaście firm zacznie działać już wkrótce. A to dopiero początek. Umowa na realizację projektu *Kreowanie nowych miejsc pracy i przedsiębiorczości w województwie mazowieckim za pomocą instrumentów inżynierii finansowej* została podpisana w grudniu 2012 roku i będzie realizowana do końca 2015 roku.

Celem projektu jest udzielanie preferencyjnie oprocentowanych pożyczek (do 4%) osobom fizycznym zamierzającym założyć własną firmę. Jest on wzbogacony o niezbędny komponent edukacyjny - szkolenia oraz doradztwo, co umożliwi uczestnikom uzyskanie podstawowej wiedzy, koniecznej do założenia i prowadzenia działalności gospodarczej.

Dlaczego z PO KL udzielane są pożyczki, czyli co to są instrumenty inżynierii finansowej?

Największym problemem dla osób aktywnych, chcących rozpocząć działalność gospodarczą, jest dostęp do kapitału początkowego. Stąd pomysł, aby wprowadzić fundusz, z którego będą udzielane pożyczki na preferencyjnych warunkach. Taki schemat pozwoli objąć wsparciem większą liczbę startujących przedsiębiorstw, gdyż środki przekazywane przez fundusz będą miały charakter odnawialny, a zatem mogą być angażowane w finansowanie projektów wielokrotnie.

Bezwrotne dotacje pozostaną jako narzędzie wspierające osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, które bez dodatkowej pomocy, bez systemu szkoleń i doradztwa nie są w stanie samodzielnie zaistnieć na rynku.

Kto może uzyskać pożyczkę w ramach projektu prowadzonego przez Stowarzyszenie „Radomskie Centrum Przedsiębiorczości” i na jakich warunkach?

Fundusz mikropożyczek, prowadzony w ramach projektu, skierowany jest zarówno do osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo, jak i zatrudnionych.

Warunki, jakie muszą spełnić osoby zainteresowane pożyczką, to:

- nieprowadzenie działalności gospodarczej w ciągu ostatnich 12 miesięcy,
- zamieszkanie na terenie województwa mazowieckiego,
- złożenie deklaracji przystąpienia do projektu,
- przedstawienie wniosku o pożyczkę wraz z wymaganymi załącznikami, według wzoru obowiązującego w Funduszu Pożyczkowym,
- uzyskanie pozytywnej oceny planu przedsięwzięcia i zasadności udzielenia pożyczki przez Komisję Pożyczkową,
- odbycie przewidzianych szkoleń i skorzystanie z doradztwa.

Tak wygląda schemat ubiegania się o mikropożyczkę. Jak widać, nacisk położony jest na ocenę planowanego przedsięwzięcia, a kryteria oceny zdolności kredytowej oraz zabezpieczeń są dużo łagodniejsze niż w komercyjnych bankach.

Regulamin projektu realizowanego przez Stowarzyszenie „Radomskie Centrum Przedsiębiorczości” wprowadza zasadę pierwszeństwa ubiegania się o pożyczkę przez osoby bezrobotne, a w szczególności:

- niepełnosprawne,
- powyżej 50 i poniżej 25 roku życia,
- kobiety, które po urodzeniu dziecka nie podjęły zatrudnienia,
- osoby długotrwale bezrobotne,
- osoby zamieszkałe na obszarach wiejskich.

Jest to oferta skierowana do grup społecznych, które mają szczególnie utrudniony dostęp do kredytu komercyjnego, udzielanego na powszechnie obowiązujących zasadach.

Środki z pożyczki mogą być przeznaczone na kilka celów. Można je podzielić na: inwestycyjne, czyli przeznaczone na remont, adaptację lokalu, zakup środka trwałego, oraz obrotowe, np. na zakup towarów handlowych i materiałów. Dopuszczalne jest też sfinansowanie kosztów bieżących, np. czynsz lub opłaty za media, ale pod warunkiem, że są one kluczowe dla planowanej działalności.

Jak należy się starać o mikropożyczkę?

Wszyscy zainteresowani uzyskaniem pożyczki jeszcze przed złożeniem wniosku mogą skorzystać z bezpłatnej konsultacji ofi-

rów pożyczkowych współpracujących ze stowarzyszeniem. Należy podkreślić, że aplikując o pożyczkę i przygotowując wniosek, trzeba szczegółowo opisać założenia biznesplanu oraz podać harmonogram działań. Model biznesowy, gwarantujący rozwój gospodarczy przyszłego przedsiębiorstwa, jest podstawą oceny planów wnioskodawcy. Dlatego warto skorzystać z pomocy ekspertów, którzy mają odpowiednie doświadczenie i wiedzę. Pomogą przeanalizować pomysł na biznes, wspomogą przeprowadzenie analizy otoczenia konkurencyjnego i zasobów niezbędnych do założenia działalności. Wskażą, co jest wyjątkowo korzystne dla początkującego przedsiębiorcy, jak przeprowadzić analizę SWOT, która zawiera m.in. określenie silnych i słabych stron przyszłej aktywności oraz jej szans i zagrożeń.

Po złożeniu kompletu dokumentów, czyli wypełnionego wniosku o pożyczkę wraz z propozycją zabezpieczenia, wniosek podlega niezależnej analizie dokonywanej przez specjalistę ds. finansowych. Sprawdza on nie tylko zgodność z wymogami formalnymi, ale także stan przygotowania przedsięwzięcia do realizacji, efektywność ekonomiczno-finansową, stopień ryzyka, szanse zaistnienia firmy na lokalnym rynku.

Następnie rekomenduje wniosek Komisji Pożyczkowej, która podejmuje decyzję o udzieleniu pożyczki na podstawie oceny: adekwatności kosztów, wypłacalności, jakości przedsięwzięcia oraz jakości zabezpieczeń.

Doradztwo na start

Wraz z uzyskaniem pozytywnej opinii o przyznaniu pożyczki przyszły przedsiębiorca może już przygotowywać się do założenia działalności gospodarczej. Należy pamiętać, że udzielenie pożyczki uzależnione jest od skorzystania ze wsparcia szkoleniowo-doradczego. Stowarzyszenie „Radomskie Centrum Przedsiębiorczości” zapewnia szkolenia grupowe z zakresu:

- prowadzenia kadr,
- rachunkowości,
- bankowości,
- wybranych zagadnień prawa gospodarczego,
- marketingu,
- ubezpieczeń społecznych.

Szkolenia dotyczą obszarów, w których wiedza jest tak samo niezbędna do uruchomienia firmy, jak kapitał początkowy. Dodatkowo

każdy uczestnik skorzysta z 2 godzin doradztwa indywidualnego, którego zakres dostosowany jest do jego potrzeb, zdiagnozowanych deficytów i oczekiwań.

Dopiero po takim przygotowaniu przyszli przedsiębiorcy mogą rejestrować działalność gospodarczą.

Obowiązki pożyczkobiorcy

Podstawowym obowiązkiem każdego pożyczkobiorcy jest terminowa spłata pożyczki wraz z należnymi odsetkami.

Przyszli przedsiębiorcy muszą także pamiętać, że udzielona im pożyczka powinna przyczynić się do realizacji celów Działania 6.2 PO KL Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia. A zatem, jeżeli pożyczkobiorca nie utrzyma działalności lub ją zlikwiduje przed upływem 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy pożyczki, wówczas fundusz naliczy wstecznie, od dnia uruchomienia pożyczki, odsetki na poziomie standardowym, czyli wyższym niż 4%. Wypowie również umowę pożyczki, stawiając ją w stan natychmiastowej wymagalności.

Jeśli pożyczkobiorca nie utrzyma działalności lub zlikwiduje ją w okresie obowiązywania umowy pożyczki, ale po upływie 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy, wówczas fundusz nalicza odsetki na poziomie standardowym od dnia likwidacji działalności gospodarczej, bez innych negatywnych konsekwencji dla pożyczkobiorcy.

W projekcie Stowarzyszenia „Radomskiego Centrum Przedsiębiorczości” powstały już pierwsze firmy. Wiele osób rozpoczęło działalność w obszarze gastronomii, otwierając małe pizzerie, kawiarnie, bary. Stosunkowo popularny jest handel artykułami spożywczymi, chemicznymi oraz odzieżą. Sporym zainteresowaniem cieszy się franczyza jako pomysł na rozpoczęcie własnej działalności. Ponadto powstało kilka firm specjalizujących się w obróbce metali, firma zajmująca się projektowaniem i produkcją bielizny, a nawet małe studio filmowe.

Tak projekt ocenia jego koordynator: „Mikropożyczki to doskonały pomysł dla rozwoju przedsiębiorczości. Widać, że osoby, które się zgłaszają do naszego projektu, mają doskonale przemyślany pomysł, często przeanalizowany i ułożony. Brakuje im tylko środków, żeby zacząć. Choć muszę przyznać, że wiele osób zgłaszających się do nas oczekuje przyznania dotacji i musi upłynąć kilka minut rozmowy, żeby wyjaśnić im zasady naszego projektu i niejednokrotnie przekonać ich do udziału w nim. Serdecznie zapraszam wszystkich zainteresowanych na naszą stronę internetową www.pozyczkinafirme.pl, a w przypadku pytań lub wątpliwości służymy pomocą”.

Kreowanie nowych miejsc pracy i przedsiębiorczości w województwie mazowieckim za pomocą instrumentów inżynierii finansowej. Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich, Działanie 6.2 Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia.

Czy to prawda, że jesteście Państwo jedynym Wojewódzkim Urzędem Pracy w Polsce, który pełni nie tylko funkcję Instytucji Wdrażającej, ale też pozyskuje środki na rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia z Działania 6.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki?

W okresie programowania 2007-2013 Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie pełni funkcję Instytucji Wdrażającej dla Działania 6.1 Priorytetu VI Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Jednak oprócz tego Działania ubiegamy się także o środki z Działania 6.2 i Poddziałania 8.1.2 – przeznaczone na założenie działalności gospodarczej. I rzeczywiście, sądzę, że we wspieraniu przedsiębiorczości i samozatrudnienia nasze wyniki są imponujące. Aktualnie realizujemy około 20 takich projektów. Od początku okresu programowania do końca ubiegłego roku na Mazowszu, dzięki bezzwrotnym dotacjom otrzymanym za pośrednictwem WUP, powstało ponad 1500 nowych firm. Do końca br. będzie ich ponad 2000. Nabory do projektów cieszyły się ogromnym zainteresowaniem. Na jedno miejsce przypadało od 9 do 12 chętnych.

A jak sobie radzą te firmy na rynku po zakończeniu unijnego wsparcia?

Nowo powstałe przedsiębiorstwa, a szczególnie mikroprzedsiębiorstwa, to podmioty bardzo wrażliwe na zmiany koniunktury. Aby sprawdzić, na ile unijne wsparcie jest skuteczne, Mazowieckie Obserwatorium Rynku Pracy WUP w Warszawie zleciło badanie ponad 1500 dotacji przyznanych w ramach projektów realizowanych przez WUP i innych Beneficjentów z Mazowsza.

Wywiad z Tomaszem Sieradzem, p.o. Dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie

Okazało się, że po roku działalności nadal funkcjonuje ponad 80 procent firm. Co ciekawe, im dłużej firma działa, tym chętniej zatrudnia pracowników – 33 procent osób, które uruchomiło firmę w 2009 roku i 15 procent tych, którzy założyli firmę w 2011 roku, stworzyło nowe miejsca pracy.

Mazowieckie Obserwatorium Rynku Pracy też powstało ze środków europejskich. Jest to rozwiązanie sieciowe, które sprawdziło się w Europie i sprawdza się również na Mazowszu.

Czy Obserwatorium także pozyskuje fundusze unijne i prowadzi własne projekty?

Oczywiście, że tak. Prowadzi projekty badawcze, dzięki którym wiemy, co jest istotne na rynku pracy i jakie są trendy w polityce zatrudnienia. Możemy przebadać kondycję naszej gospodarki, ocenić jej potencjał. Możemy skutecznie i trafnie prognozować. Obserwatorium powstało w ramach projektu finansowanego z Poddziałania 6.1.1 PO KL. Powołana Rada Programowa przygotowała metodologię badań, którą posługujemy się w projektach badawczych finansowanych z Poddziałania 6.1.1; 8.1.2; 9.2 oraz 9.3 PO KL.

To dzięki projektowi *Szkolnictwo zawodowe. Kondycja – Potencjał – Potrzeby* mogliśmy przeprowadzić badania pilotażowe w sześciu powiatach województwa mazowieckiego i ocenić kondycję szkolnictwa zawodowego. Badaliśmy m.in. młodzież, pracodawców i placówki szkolne. Wnioski wydają się na tyle istotne, że powinny zostać uwzględnione w przyszłym okresie programowania wykorzystania środków z EFS.

W dużej mierze naszym największym problemem jest niedostosowanie absolwentów do potrzeb pracodawców. Mamy dużo uczelni wyższych i zdecydowaną nadprodukcję absolwentów z wyższym wykształceniem. W efekcie okazuje się, że do wykonania często prozaicznych, ale bardzo istotnych z punktu widzenia naszego codziennego funkcjonowania, usług nie sposób znaleźć dobrego fachowca, np. hydraulika czy ślusarza. Ale tego problemu też nie rozwiązują szkoły zawodowe. Analiza losów absolwentów

potwierdziła ogromny dysonans między zdobytymi przez nich kwalifikacjami a oczekiwaniami pracodawców i zapotrzebowaniem na konkretne zawody. Dlatego z częścią szkół podpisaliśmy porozumienia, które umożliwią nam współpracę w tworzeniu programów rozwojowych, dostosowujących system kształcenia do realiów rynku pracy.

Szkolnictwo nie należy bezpośrednio do kompetencji WUP, ale przecież edukacja i polityka zatrudnienia to elementy niezmiernie mocno ze sobą powiązane. Ta diagnoza stanu faktycznego i ocena perspektyw jest niezbędna na etapie przygotowania się do realizacji priorytetów EFS.

Stopa bezrobocia na Mazowszu należy do najniższych w Polsce. Czy realizacja projektów z PO KL ma na to jakikolwiek wpływ?

Wielkość dostępnych na Mazowszu środków oraz bogactwo sposobów interwencji na pewno wpływają na obniżenie poziomu bezrobocia. Stopa bezrobocia na Mazowszu zawsze była niższa niż średnia krajowa. Jest to oddziaływanie miasta stołecznego Warszawy, które charakteryzuje się najniższą stopą bezrobocia w kraju. Jednak na tym samym Mazowszu możemy spotkać miejsca: - gminy czy powiaty, w których stopa bezrobocia zaliczana jest do najwyższych w Polsce, chociażby powiaty: szydłowiecki, radomski, przysuski czy żuromiński. Jest to województwo nieprawdopodobnych wręcz dysproporcji.

Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie pomaga niwelować tak drastyczne różnice poprzez aktywizowanie lokalnych rynków pracy. Dlatego część projektów wspierających zakładanie działalności gospodarczej realizują nasze filie w Siedlcach, Ciechanowie, Radomiu, Ostrołęce i Płocku. Są to samodzielne projekty adresowane do mieszkańców tych subregionów. W ten sposób lepiej znamy naszego Beneficjenta, jego potrzeby i możliwości. Możemy też „wyjść” z naszą ofertą jak najbliżej do osób nią zainteresowanych, tak żeby mieszkańcy ziemi radomskiej, regionu siedleckiego czy ostrołęckiego z wnioskami projektowymi nie musieli przyjeżdżać do Warszawy. Cały proces aplikacyjny, podpisanie umowy, bieżący kontakt z urzędem prowadzony jest blisko miejsca zamieszkania Beneficjenta. Pomocna okazała się tu nasza dobrze rozbudowana struktura terenowa.

Czy mógłby Pan krótko scharakteryzować uczestników projektów realizowanych przez WUP? Jacy są, z jakich szkoleń korzystają?

Naszymi Beneficjentami są dwie grupy mieszkańców Mazowsza. Pierwsza – firmy szkoleniowe i instytucje związane z rynkiem pracy, które ubiegają się o środki z Działania 6.1 PO KL na szkolenia osób bezrobotnych i poszukujących pracy. W zależności od rodzaju projektu i przewidzianych w nim działań uczestnikom proponowano różne instrumenty wsparcia m.in.: pośrednictwo, poradnictwo, tworzenie indywidualnych planów działania dla osób bezrobotnych, treningi i staże. Bardzo często instrumenty te były stosowane wymiennie. Na przykład prowadzone były warsztaty z zakresu technik aktywnego poszukiwania pracy oraz zdobywania kluczowych kompetencji. Oferowano wsparcie

psychologiczno-doradcze dla osób dopiero wchodzących albo powracających po długiej przerwie na rynek pracy. Ważne były staże i praktyki zawodowe prowadzące do podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych.

Szkolenia zawodowe miały szerokie spektrum tematyczne – od bardzo skomplikowanych, wymagających sporego przygotowania po stronie instytucji szkoleniowej, jak szkolenia informacyjne, do szkoleń, które służyły zdobyciu nowych uprawnień, np. uprawnienia elektryka, łącznie z możliwością zdania egzaminu państwowego.

W szkoleniach, do grudnia zeszłego roku wzięło udział ponad 76 tysięcy osób, w tym 44 tysiące kobiet i ponad 32 tysiące mężczyzn. I okazuje się, że - abstrahując od konieczności zapewnienia zasady równości szans - to kobiety wypadają o wiele lepiej. Są bardziej zainteresowane nauką, lepiej zmotywowane, a jeżeli już podejmują decyzję o zmianie zawodu, to konsekwentnie trwają w tym postanowieniu i je realizują.

Druga grupa Beneficjentów to osoby, które zdecydowały się na utworzenie własnej działalności gospodarczej. Są to zazwyczaj osoby bezrobotne albo nieaktywne zawodowo, które nie mogą odnaleźć się na rynku pracy, ale posiadają konkretny fach, umiejętności, nierzadko wysokie kwalifikacje. Mają pomysły na wykorzystanie swojego potencjału zawodowego, ale brakuje im pieniędzy i wiedzy, jak prowadzić własną firmę. To, co mnie fascynuje w uczestnikach projektów z Działania 6.2 PO KL, to ich determinacja, wytrwałość, kreatywność. Dzięki bezzwrotnej dotacji w wysokości 40 tys. zł i szkoleniom z zakresu finansów, podstaw prawa oraz zarządzania mogą zrealizować swoje plany i marzenia zawodowe, usamodzielnic się oraz stworzyć miejsce pracy dla siebie, a w przyszłości zatrudnić dodatkowych pracowników.

Jak Pan widzi rolę WUP w najbliższych latach w kontekście aplikowania o środki finansowe EFS?

WUP w Warszawie ma bogate doświadczenie we wdrażaniu środków EFS. Projekty unijne realizujemy od 2004 roku. Jestem przekonany, że - ustalając najbliższą perspektywę finansowania - samorząd województwa skorzysta z naszego doświadczenia i potencjału, zarówno instytucji, jak i pracowników. Projekty z Poddziałania 6.1.2 PO KL pozwoliły podnieść kwalifikacje zawodowe pracowników publicznych służb zatrudnienia. Ich wiedzę, umiejętności, doświadczenie należy wykorzystać również w przyszłym okresie unijnej pomocy.

W nowej agendzie 2014-2020 priorytetowe będą projekty wspierające innowacyjność naszej gospodarki, ale także dostosowanie kadr do potrzeb rynku pracy, walkę z ubóstwem i poprawę edukacji. Sądzę, że nasz urząd ma na tych płaszczyznach do odegrania niebagatelnej roli.

A najbliższa przyszłość to kolejna edycja projektu *Kierunek – własna firma*. Przed kilkoma tygodniami zakończyliśmy nabór chętnych. Do dyspozycji mamy 12 milionów złotych, które pozwolą utworzyć kolejne 204 przedsiębiorstwa, które zmienią sytuację naszych Beneficjentów na rynku pracy, a my im w tym pomożemy. I to nas cieszy.

Jak prawidłowo przygotować wniosek o płatność?

Prawidłowo sporządzony wniosek o płatność warunkuje terminowe rozliczenie projektu Beneficjenta oraz pozwala na zachowanie płynności finansowej w projekcie. Pomimo udostępnienia narzędzia, jakim jest Generator Wniosków oraz instrukcji wypełnienia wniosku o płatność, Beneficjenci często mają trudności z prawidłowym przygotowaniem dokumentu.

Należy pamiętać, że wniosek o płatność jest nie tylko narzędziem, na którego podstawie wnioskujemy o kolejne transze dofinansowania, ale również pełni funkcję sprawozdawczą, umożliwiając monitorowanie postępów realizacji przedsięwzięcia. Jest zatem narzędziem przydatnym nie tylko dla Instytucji Wdrażającej, ale również dla realizujących projekt, choćby dla potrzeb wewnętrznej sprawozdawczości. Z punktu widzenia systemu wdrażania funduszy UE cykliczne składanie wniosków o płatność służy wykazaniu postępu finansowego oraz rzeczowego. Instytucja Wdrażająca uzyskuje tę wiedzę dzięki otrzymaniu od Beneficjenta informacji dotyczącej realizacji zadań przewidzianych na dany okres w harmonogramie i poniesionych w związku z tym kosztów.

Wszelkie informacje przekazywane we wniosku muszą być zgodne z prawdą i stanem faktycznym. Wniosek zawierający niespójności oraz braki otrzyma negatywną ocenę. Musi być przede wszystkim porównywalny z dokumentacją aplikacyjną, co oznacza, że dane zawarte w sprawozdaniach muszą korespondować z informacjami przedstawionymi we wniosku o dofinansowanie projektu. Należy pamiętać o używaniu jednolitej nomenklatury, określić oraz miar.

Aby prawidłowo przygotować wniosek o płatność, niezbędne jest gromadzenie i właściwe dokumentowanie realizacji projektu – realizowanych zadań, ponoszonych wydatków oraz osiągniętych wskaźników rezultatu. Zgromadzone dokumenty są podstawą do przygotowania wniosku o płatność.

Pierwszym krokiem, niezbędnym, gdy przygotowujemy wniosek o płatność, jest zapoznanie się ze wzorem formularza oraz instrukcją jego wypełnienia, dostępną w Generatorze Wniosków Płatniczych w opcji „Pomoc”. Podczas wypełniania wniosku nie należy posiłkować się tylko i wyłącznie wspomnianą powyżej instrukcją, warto również zapoznać się z informacjami publikowanymi na stronie internetowej Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych www.mazowia.eu. Każdemu Beneficjentowi wyznaczono opiekuna, który prowadzi jego projekt. Jest to osoba, która sprawdza prawidłowość przygotowanego sprawozdania finansowego, współpracuje z Beneficjentem, jest dostępna telefonicznie i mailowo oraz gotowa wyjaśnić jego ewentualne wątpliwości.

Realizacja projektu, w tym jego rozliczanie, powinna być prowadzona zgodnie z dokumentami opracowanymi przez instytucje zarządzające. Szczególnie istotne dla Beneficjentów są:

- Zasady sprawozdawczości Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – dokument przydatny w szczególności dla instytucji wdrażających PO KL, dla Beneficjenta istotny jest wzór załącznika nr 2 do wniosku o płatność Szczegółowa charakterystyka udzielonego wsparcia;
- Podręcznik wskaźników PO KL, który stanowi element Zasad systemu sprawozdawczości; szczególnie polecana część dla projektodawców dotyczy sposobu pomiaru wskaźników dla poszczególnych działań;
- Wytyczne w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego, określające zasady kwalifikowania wydatków, których znajomość jest kluczowa dla przygotowania wniosku o płatność;
- Zasady finansowania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – praktyczne opracowanie dotyczące sprawozdawania z realizacji projektu; zawiera m.in.: opis zasad monitorowania i rozliczania wydatków, wzór wniosku o płatność, instrukcję wypełnienia wniosku o płatność oraz wzór minimalnego zakresu listy kontrolnej do weryfikacji wniosku o płatność.

Wnioski o płatność należy składać do instytucji w terminach określonych w harmonogramie płatności, który stanowi załącznik do umowy o dofinansowanie. Są w nim zawarte terminy występowania o środki oraz ich rozliczenia, a także wartości poszczególnych transz. Harmonogram płatności może ulec zmianie w trakcie realizacji projektu. O jego aktualizację należy wystąpić do instytucji bądź dokonać korekty we wniosku o płatność, pod warunkiem akceptacji zmian przez instytucję. Zmiana ta nie wymaga aneksowania umowy o dofinansowanie.

Rozliczane we wniosku wydatki nie mogą przekroczyć łącznej kwoty wydatków kwalifikowalnych, wynikającej z zatwierzonego wniosku o dofinansowanie. Ponadto należy mieć na uwadze limity wydatków wskazane w odniesieniu do każdego zadania

w harmonogramie wniosku o dofinansowanie. W ramach kolejnych wniosków o płatność Beneficjent jest rozliczany ze zrealizowanych zadań. Zatem we wnioskach okresowych wykazuje stan realizacji zadań na danym etapie realizacji projektu, jednocześnie wskazując rozbieżności pomiędzy przyjętymi we wniosku o dofinansowanie założeniami, a faktycznym stanem realizacji. Dodatkowo, Beneficjent zobligowany jest do przekazania informacji dotyczącej wywiązania się z zachowania zgodności z polityką horyzontalną dotyczącą równości płci.

Beneficjent przygotowuje wniosek o płatność, posługując się dedykowanym do tego celu narzędziem, jakim jest Generator Wniosków Płatniczych. Umożliwia on tworzenie, edycję oraz drukowanie gotowych formularzy wniosków o płatność. Generator należy zainstalować na komputerze, pobierając aplikację ze strony www.efs.gov.pl. Należy pamiętać o aktualizowaniu aplikacji. Przyступując do pracy z Generatorem, trzeba zawsze upewnić się, czy na pewno pracujemy na aktualnej wersji.

Generator Wniosków Płatniczych podzielony jest na następujące moduły:

- Projekt,
- Beneficjent,
- Finanse,
- Harmonogram,
- Informacje,
- Załączniki,
- Suma kontrolna,
- Instytucje Pośredniczące.

Kluczowe dla Beneficjentów są części dotyczące postępu finansowego, harmonogram oraz tzw. informacje. Pozostałe moduły nie powinny sprawiać problemów. Należy pamiętać o zachowaniu zgodności informacji z dokumentacją aplikacyjną oraz umową o dofinansowanie. Jeśli w trakcie realizacji projektu zmianie ulegnie adres, numer telefonu bądź faksu, należy niezwłocznie poinformować o tym fakcie Instytucję Wdrażającą.

Warto omówić zasady przygotowania wniosku w zakresie postępu finansowego. We wniosku, o czym była mowa wcześniej, wykazywane są wydatki poniesione w danym okresie rozliczeniowym, związane z realizacją projektu. Podstawą do opracowania dokumentu są poprawnie opisane, zaksięgowane i opłacone dokumenty księgowo. Należy pamiętać, że we wniosku wykazujemy tylko poniesione wydatki. Samo wystawienie przez dostawcę czy wykonawcę faktury potwierdza jedynie fakt powstania wydatku, dopiero zapłata za fakturę stanowi o jego poniesieniu. Dokumenty księgowo powinny zostać opisane we właściwy sposób, tak aby możliwe było ustalenie związku wydatku z konkretnym projektem. Zasada ta nie dotyczy jedynie wydatków rozliczanych ryczałtowo. Sposób opisu dokumentu znajduje się w *Zasadach finansowania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki*. Na podstawie odpowiednio opisanych dokumentów należy sporządzić zestawienie wydatków, stanowiące załącznik numer 1 do wniosku o płatność.

Kolejnym, ważnym elementem sprawozdania w formie wniosku o płatność jest część dotycząca postępu rzeczowego, wykazywanego w punktach 5 oraz 12 formularza wniosku o płatność oraz w załączniku numer 2 – PEFS. Zgodnie z instrukcją wypełnienia wniosku o płatność w polu dotyczącym postępu rzeczowego „należy w kilku zdaniach opisać stan realizacji poszczególnych zadań określonych w punkcie 4.1.1 zatwierdzonego wniosku o dofinansowanie projektu, w odniesieniu do których zostały wykazane wydatki w punkcie 4 wniosku o płatność. W przypadku zadań rozliczanych etapami na bieżąco należy przedstawiać informacje dotyczące postępu rzeczowego w odniesieniu do prezentowanego postępu finansowego, w tym wydatków rozliczanych na podstawie zapłaconych faktur. Jeżeli w bieżącym wniosku o płatność Beneficjent nie rozlicza zadania, na realizację którego uprzednio otrzymał zaliczkę, zobowiązany jest przedstawić informację o stanie zaawansowania realizacji zadania. W tym punkcie należy również szczegółowo wskazać zrealizowane zadania/usługi, które są rozliczane ryczałtowo wraz z opisem dokumentów, które opisują zadania/usługi.” Instrukcja jest więc w tym miejscu bardzo pobieżna, a w rzeczywistości informacje wskazywane w punkcie 5 stanowią opis postępów realizacji projektu, co więcej, jest to jedyne miejsce we wniosku o płatność, w którym postęp ten jest opisywany. Jednocześnie – zgodnie ze wskazanym wyżej założeniem – postęp rzeczowy we wniosku o płatność musi korespondować z postępowaniem finansowym. Prawidłowe opisanie postępu rzeczowego jest zatem tak samo ważne jak poprawne wypełnienie części poświęconej kwestiom finansowym. W punkcie 5 powinny się więc znaleźć odniesienia do każdego z zadań oraz stanu ich bieżącej realizacji.

Załączniki składane wraz z wnioskiem o płatność w ramach PO KL stanowią: zestawienie dokumentów potwierdzających poniesione wydatki objęte wnioskiem oraz szczegółowa charakterystyka udzielonego wsparcia. Dodatkowo wraz z wnioskiem o płatność należy dołączyć informację o wszystkich uczestnikach projektu, tzw. formularz PEFS Podsystem Monitorowania Europejskiego Funduszu Społecznego. Zawiera on informacje na temat osób/instytucji, zarówno tych, które rozpoczęły, kontynuują, jak i tych, które zakończyły czy też przerwały udział w projekcie w danym okresie rozliczeniowym. Jeżeli zdarzy się, że w danym okresie rozliczeniowym nie pojawiła się żadna nowa osoba lub instytucja, która rozpoczęła, przerwała, zakończyła lub kontynuuje udział w projekcie, nie trzeba dołączać formularza PEFS, natomiast należy stosowną informację umieścić w piśmie przewodnim do składanego wniosku.

Beneficjent, który popełnił błąd we wniosku o płatność, ma możliwość dokonania korekty w odpowiedzi na wezwanie instytucji weryfikującej wniosek. Należy pamiętać, że w przypadku gdy wniosek wzbudzi podejrzenia osób sprawdzających, Beneficjent może zostać poproszony o dołączenie dodatkowych dokumentów potwierdzających prawidłową i zgodną z założeniami realizację zadań.

Nowe umiejętności, wiedza i samoocena dzięki wsparciu PO KL

Projekt ARKA – Akademia Rozwoju Kobiet Aktywnych – powstał z myślą o niepracujących mieszkankach Warszawy, którym, na skutek skomplikowanej sytuacji życiowej, trudno jest odnaleźć się na rynku pracy.

Udział kobiet w projekcie zwiększa ich szanse na znalezienie zatrudnienia. Co to oznacza w praktyce? Rozwinięcie już posiadane go kapitału – umiejętności i wiedzy, ale także nabycie całkowicie nowych umiejętności, w tym społecznych, co sprzyja efektywniejszemu poszukiwaniu pracy, nawet w niepełnym wymiarze czasu. Projekt ma za zadanie nauczyć uczestniczki, jak radzić sobie w sytuacji, gdy szukają zatrudnienia, rozwinąć ich potencjał umiejętności i wiedzy, jak również wyposażać je w nowe, przydatne umiejętności, również interpersonalne, zwiększające efektywność poszukiwania pracy, i w sposób praktyczny pomóc w jej znalezieniu. Tak przygotowane, znające swoje oczekiwania, wiedzę i umiejętności, ale także techniki autoprezentacji, są gotowe na spotkanie z potencjalnym pracodawcą.

Kobiety na rynku pracy

Fundacja Bez Względu Na Niepogodę, która jest Beneficjentem projektu, diagnozowała w pogłębionych badaniach społecznych zjawisko zatrudnienia kobiet. Mimo tego, że generalnie kobiety w Polsce są lepiej wykształcone od mężczyzn, nadal postrzegane są jako pracownicy sektorów obejmujących zawody o niskim wynagrodzeniu i prestiżu, czyli tak zwane zawody o wysokim współczynniku sfeminizowania. Niestety, z badań wynika, że same kobiety wykazują niskie poczucie własnej wartości na rynku pracy. Podają zaniżone oczekiwania finansowe, choć w rzeczywistości mają wyższe, nie są ekspansywne i często brak im determinacji. Ta wiedza i wiele innych analiz dotyczących potrzeb środowiska kobiet bezrobotnych stały się podstawą do stworzenia dla 120 kobiet kompleksowego programu szkoleń – ścieżek aktywnej edukacji.

Celem projektu jest zwiększenie zdolności do podjęcia pracy przez bezrobotne mieszkanki stolicy w wieku 18–59 lat.

Uczestniczki projektu dzięki wsparciu uzyskanemu w trakcie realizacji kolejnych działań zyskują umiejętności, które pozwolą im

rozpocząć samodzielne staranie się o pracę. Aby poczuły się silniejsze, pewniejsze siebie i zdobyły dodatkową, cenioną na rynku pracy, wiedzę, opracowano bogatą ofertę szkoleniową. Szkolenia obejmują zarówno konkretną wiedzę i umiejętności praktyczne, takie jak obsługa biurowych programów komputerowych czy nauka języka angielskiego, jak i „miękkie” umiejętności społeczne. Co istotne, każda z uczestniczek traktowana jest przez trenerów indywidualnie.

Dobrym pomysłem okazała się sukcesywnie prowadzona rekrutacja – projekt przebiega w kilku etapach szkoleniowych, rozłożonych w dłuższym czasie. Grupowe i indywidualne spotkania rekrutacyjne odbywały się cyklicznie przed zebraniem każdej z siedmiu grup projektowych. Ósma grupa zacznie zajęcia we wrześniu 2013 roku. Umożliwiało to przygotowanie na bieżąco zagadnień w bloku szkoleniowym, dotyczącym gromadzenia i udostępniania ofert pracy, zgodnych z możliwościami kolejnych uczestniczek projektu. Dla każdej grupy opracowany został cykl szkoleniowy składający się z warsztatów aktywizacji zawodowej, szkolenia komputerowego i kursu języka angielskiego.

Projekt cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem, czego wyrazem jest duża liczba zgłoszeń na etapie rekrutacji. Przeciętnie w spotkaniu rekrutacyjnym, które prowadzi do wyłonienia 15-osobowej grupy, bierze udział około 50 osób, choć w jednym ze spotkań uczestniczyło ponad 80 kobiet. Rekrutacja składa się z etapu spotkania grupowego o charakterze informacyjnym oraz spotkań indywidualnych, pozwalających na diagnozę potrzeb i możliwości każdej z kandydatek. Taka procedura rekrutacyjna pozwala na trafny i adekwatny do potrzeb dobór uczestniczek szkoleń.

Przełamanie barier, w tym mentalnych, i aktywizacja kobiet

W projekcie docelowo weźmie udział 120 uczestniczek. Będą podzielone na 8 grup po 15 osób, które wchodzić do projektu sekwencyjnie. Czas udziału jednej grupy w projekcie to około 4–5 miesięcy. W tym okresie uczestniczki korzystają z zajęć grupowych i konsultacji indywidualnych, przy czym konsultacje indywidualne mogą być realizowane również po zakończeniu zajęć grupowych. Zaplanowano warsztaty aktywizacji zawodowej, które obejmują 5 zintegrowanych modułów tematycznych, służących rozwojowi umiejętności skutecznego kontaktu z pracodawcą i przełamywaniu barier osobistych związanych z poszukiwaniem pracy:

1. Moduł integracyjny, służący wzajemnemu poznaniu się kobiet, które będą tworzyć grupę i współpracować ze sobą w czasie uczestniczenia w projekcie, tzn. przez około 4 miesiące.
2. Moduł kompetencji społecznych nastawiony na rozwój takich obszarów, jak: komunikacja, asertywność, pozytywne myślenie, radzenie sobie ze stresem, bilans słabych i mocnych stron, pra-

ca w zespole, stawianie celów. Wysokie kompetencje społeczne pozwalają na skuteczne funkcjonowanie indywidualne i przełamywanie barier osobistych, powodujących wycofanie się z rynku pracy. Szczególnie ważnym aspektem jest umacnianie wiary we własne siły i pobudzanie aktywności osobistej.

3. Moduł rynku pracy, który koncentruje się na rozwoju umiejętności ułatwiających podjęcie zatrudnienia i kontakt z pracodawcą. Zagadnienia poruszane w czasie zajęć to: metody i techniki poruszania się po rynku pracy, realia stołecznego rynku pracy, oczekiwania pracodawców, przygotowanie CV i listu motywacyjnego, autoprezentacja i kształtowanie swojego wizerunku, przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej, symulacje takich rozmów – praktyczne ćwiczenia nastawione na inscenizowanie spotkań, które mogą zostać nagrane i analizowane na zajęciach grupowych, a także w kontakcie indywidualnym z doradcą zawodowym, aby wyeliminować elementy negatywnie wpływające na prezentację lub wizerunek uczestniczki.

4. Moduł zarządzania czasem nastawiony na zwiększenie umiejętności organizacyjnych oraz godzenia ról rodzinnych i zawodowych.

5. Moduł przedsiębiorczości zorientowany na rozwój umiejętności związanych z prowadzeniem własnej działalności gospodarczej, takich jak: załatwianie formalności wynikających z rozpoczęcia działalności, znajdowanie źródeł finansowania, określenie ryzyka związanego z prowadzeniem działalności, jak również rozwój predyspozycji przedsiębiorczych.

Wiedza i umiejętności zawodowe

Nauka języka angielskiego skupia się na rozwijaniu umiejętności rozumienia i mówienia w tym języku. Prowadzona jest z wykorzystaniem metody komunikatywnej, co pozwala na przełamywanie barier w porozumiewaniu się w języku obcym, szczególnie nieśmiałości i wstydu, związanego z używaniem języka w autentycznych sytuacjach zawodowych czy życiowych. Metoda zakłada zmianę lektorów, średnio z grupą pracuje 5–6 nauczycieli. Dzięki temu uczestniczki zapoznają się ze zróżnicowaną wymową w języku obcym i nie „przyzwyczajają się” do danego sposobu nauczania. Cały czas w trakcie zajęć ma miejsce komunikacja pomiędzy lektorem a uczestniczkami – powtarzanie słów czy całych zwrotów pozwala na utrwalenie umiejętności językowych. Ćwiczenie tych samych zwrotów eliminuje stres edukacyjny i pozwala, nawet osobom, które dawno nie miały doświadczeń związanych z uczeniem się, nabywać wiedzę z przyjemnością i szybko robić postępy. Często kobiety biorące udział w projekcie to osoby, które od wielu lat nie uczestniczyły w żadnym szkoleniu, a naukę szkolną zakończyły kilka lub kilkanaście lat temu.

W trakcie szkolenia komputerowego nacisk został położony na praktyczne wykorzystanie komputera w pracy zawodowej. Uczestniczki uczą się obsługi edytora tekstu Word, w tym funkcji zaawansowanych, arkusza kalkulacyjnego Excel, prezentacji multimedialnej Power Point, a także obsługi Internetu i poczty elektronicznej. Szkolenie komputerowe wsparte jest konsultacjami indywidualnymi. Szczególnie dużym zainteresowaniem cieszą się zagadnienia związane z uruchomieniem i prowadzeniem sklepu internetowego, co może się przełożyć bezpośrednio na aktywizację zawodową.

Konsultacje indywidualne

Obejmują coaching, poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy oraz poradnictwo psychologiczne. Coaching to przede wszystkim określenie osobistych celów zawodowych i posiadanych zasobów kompetencji, doświadczeń, wiedzy, umiejętności, predyspozycji oraz sposobu ich wykorzystania do skutecznego funkcjonowania na rynku pracy lub w celu znalezienia zatrudnienia. Poradnictwo zawodowe ma na celu zbudowanie identyfikacji zawodowej, określenie celów, mocnych i słabych stron, predyspozycji i preferencji zawodowych. Te zdobyte umiejętności powinny się przełożyć na znalezienie i podjęcie pracy, tym bardziej że w czasie spotkania z doradcą uczestniczki mogą liczyć na wspólne przygotowanie CV i listu motywacyjnego. Ponieważ sytuacja pozostawania bez pracy jest źródłem napięć emocjonalnych a sam proces zatrudnienia i kontakty z pracodawcami są sytuacjami stresującymi, uczestniczki objęte są wsparciem psychologicznym. Kontakt z psychologiem pozwala na łagodzenie napięć oraz uczy indywidualnych strategii radzenia sobie ze stresem.

Dotychczasowe efekty projektu

Bardzo wysoka frekwencja na zajęciach świadczy o tym, iż oferta projektu rzeczywiście odpowiada na potrzeby uczestniczek. Do chwili obecnej, bo projekt jeszcze trwa, wsparciem objęto 106 kobiet, a z udziału w projekcie wycofała się tylko jedna osoba. Działania towarzyszące, szczególnie refundacja kosztów dojazdu i zwrot kosztów opieki nad dzieckiem czy inną osobą zależną, ułatwiają uczestniczkom udział w projekcie. W wielu przypadkach bez tego typu pomocy byłby on wręcz niemożliwy.

Z informacji przekazanych przez uczestniczki wynika, że 32 z nich podjęły zatrudnienie lub inne formy aktywności zawodowej, co stanowi około 1/3 kobiet, które dotychczas ukończyły zajęcia grupowe i skorzystały z porad indywidualnych (choć warto zaznaczyć, że nie wszystkie osoby dostarczyły już Beneficjentowi projektu formalne potwierdzenia, informacje pochodzą z rozmów i spotkań indywidualnych). Uczestniczki kontaktują się z fundacją i dzielą się swoimi sukcesami – podejmują zatrudnienie etatowe, przede wszystkim w pełnym wymiarze czasu pracy, ale także są zatrudniane w formie umowy zlecenia, umowy o dzieło, podejmują staże, zatrudnienie subsydiowane. Jedna osoba rozpoczęła własną działalność gospodarczą. Obszary zatrudnienia to m.in.: prace biurowe w firmach prywatnych i instytucjach publicznych, praca w handlu i w obsłudze klienta.

Projekt ARKA Akademia Rozwoju Kobiet Aktywnych, realizowany przez Fundację Bez Względu Na Niepogodę, współfinansowany jest ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII Promocja integracji społecznej, Działanie 7.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej, Poddziałanie 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Termin realizacji projektu: 1 stycznia 2012 roku – 31 grudnia 2013 roku.

Mobilny warsztat samochodowy - pomysł na sukces

Naprawa samochodu u klienta i szybka pomoc, gdy niewielka na pozór usterka uniemożliwia dalszą jazdę – to niekonwencjonalna oferta, której realizacja była możliwa dzięki pomocy uzyskanej z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL) Poddziałanie 8.1.2 Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie.

Jako efekt projektu skierowanego do osób bezrobotnych z powiatu ostrołęckiego pt. *Wsparcie dla byłych pracowników Zakładów Mięśnych JBB w Łysych*, powstała firma Mtechnicar. Projekt był realizowany przez konsorcjum, w którego skład weszła FIRMA 2000 Sp. z o.o. i Ośrodek Doksztalania i Doskonalenia Zawodowego Prywatnego Przedsiębiorstwa Obsługi Regionów. Jego celem było zmniejszenie bezrobocia w regionie oraz zapewnienie odpowiednich działań adaptacyjnych i edukacyjnych dla osób bezrobotnych znajdujących się w trudnej sytuacji społeczno-ekonomicznej, w tym dla byłych pracowników Zakładów Przetwórstwa Mięsnego JBB w Łysych.

Istotą przedsięwzięcia, wymyślonego i zrealizowanego przez uczestnika projektu, jest mobilny warsztat samochodowy. Odpowiednio zabudowane wnętrze samochodu typu bus ze stołem warsztatowym zapewnia bezpieczeństwo i ergonomię pracy oraz umożliwia rozmieszczenie dodatkowych urządzeń typu: sprężarka powietrza, klucze pneumatyczne, prasa warsztatowa, dodatkowy duży akumulator rozruchowy, laptop. Tak wyposażony przedsiębiorca jedzie do klienta, dla którego odstawienie samochodu do warsztatu, powrót do domu, potem przyprawienie naprawionego pojazdu jest uciążliwe i kłopotliwe.

„Wybrałem ten typ działalności z powodu moich wcześniejszych zainteresowań. Jeszcze zanim zarejestrowałem firmę, naprawiałem pojazdy u moich pracodawców, moim znajomym i rodzinie. Oczywiście, nie byłem w stanie zrobić wszystkiego, co było potrzebne, gdyż brakowało mi kompleksowego zaplecza technicznego. Stąd wziął się mój pomysł na taki mobilny warsztat, który stałby się źródłem mojego dochodu” – tak koncepcję firmy uzasadniał przedsiębiorca.

Pan Michał Łazicki zakwalifikował się do projektu, w którym wsparciem objęto 40 osób. Jego celem było wyposażenie uczestników w niezbędną wiedzę, narzędzia i kompetencje z zakresu efektywnego poszukiwania pracy i podejmowania samodzielnej inicjatywy gospodarczej.

Nim Pan Michał przystąpił do rejestracji firmy, musiał zdobyć wiedzę i umiejętności, w czym pomogli mu doradcy i trenerzy. Wziął udział w zajęciach obejmujących poradnictwo zawodowe, podstawy przedsiębiorczości, tworzenie biznesplanu, pozyskiwanie klientów, marketing. Szczególnie pomocne były indywidualne konsultacje, z których skorzystał po odbyciu cyklu szkoleń. Dzięki spotkaniom z doradcą biznesowym miał szansę doprecyzować i ostatecznie zbudować koncepcję biznesplanu, który tak dobrze sprawdził się w rzeczywistości rynkowej.

Podstawową wartością planu było dokładne wyczcucie i zanalizowanie potrzeb potencjalnych klientów.

Pojawił się też pomysł, aby w działaniach promocyjnych firmy uwzględnić dwie grupy odbiorców i do nich kierować ofertę przedsiębiorstwa: stałych i jednorazowych klientów. Dla pierwszych liczy się zaufanie do warsztatu, dla drugich możliwość skorzystania z szybkiej pomocy w razie nagłej awarii w trasie czy problemów z uruchomieniem pojazdu pod domem. Jako strategię rozwoju firmy ustalono poszerzanie zakresu możliwych napraw; aktualnie właściciel przystosowuje busa, poprzez zamontowanie specjalnej rampy, do ładowania i przewozu wymagających naprawy motocykli. Ich właściciele to przecież kolejni potencjalni klienci.

Dla rozwoju firmy Pana Michała ważną była dotacja inwestycyjna w wysokości 40 000 zł. Umożliwiła ona nie tylko zakup używanego busa, ale także wyposażenie go w specjalistyczny sprzęt, który nadal wzbudza zdziwienie i niedowierzanie nowych klientów. Mobilny warsztat pozwala na przeprowadzenie zarówno prostych, jak i całkiem skomplikowanych napraw, łącznie z diagnostyką komputerową pojazdu. O przyznaniu dotacji, a później także wsparcia pomostowego przez okres 6 miesięcy, zdecydowała ocena biznesplanu, jego realność, szansa na zdobycie i utrzymanie klientów.

Bez wsparcia szkoleniowego i finansowego uzyskanego z PO KL ta niespotykana forma naprawy samochodów pewnie nie doczekałaby się realizacji. Dla wszystkich, którzy chcieliby pracować we własnej firmie, Pan Michał Łazicki ma radę: nie wolno się bać i trzeba próbować.

Projekt flagowy Unii Europejskiej *Learning for Life and Work in School in the Baltic Sea Region*

Dnia 30 listopada 2012 roku w siedzibie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w Warszawie odbyło się spotkanie, w którym udział wzięli przedstawiciele Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych, Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Ministerstwa Edukacji Narodowej, a także przedstawiciele organizacji pozarządowych, samorządów terytorialnych i organizacji społecznych. Spotkanie poświęcone było tworzeniu partnerstwa w ramach projektu flagowego Unii Europejskiej pt. *Learning for Life and Work in School in the Baltic Sea Region* (Nauka dla życia i pracy w szkołach w regionie Morza Bałtyckiego) oraz strategii Regionu Morza Bałtyckiego. Pomyślną inicjatywą projektu jest Swedish Association of Local Authorities and Regions SALAR (Szwedzkie Stowarzyszenie Władz Lokalnych i Regionów) – instytucja, której celem jest wspieranie inicjatyw w regionach i zacieśnianie współpracy jednostek samorządowych na obszarze całej Szwecji, gdzie funkcjonuje 290 jednostek samorządowych oraz 20 rad regionów. SALAR jest instytucją zarówno reprezentującą pracodawców, jak i wspierającą działania władz lokalnych. Pomyśl wdrożenia projektu flagowego Unii Europejskiej zrodził się na podstawie analizy rezultatów projektu realizowanego w ramach sieci Baltic Sea Network (BSN ESF), finansowanego przez Instytut Szwedzki (Swedish Institute SIDA). Projekt flagowy ma przyczynić się do dalszej realizacji strategii Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego, szczególnie w wymiarze społecznym. Wstępne założenia projektu sformułowano na spotkaniu BSN ESF w Rydze w maju 2012 roku.

Projekt zaproponowany przez SALAR skierowany jest do osób młodych, przedwcześnie opuszczających system edukacji (drop-outs) oraz tych, które nie pracują, nie uczą się ani nie doszkalają (not in employment, education or training – NEETs). Odsetek uczniów, którzy przedwcześnie opuszczają system edukacji bądź też nie są w stanie uzyskać obligatoryjnych zaliczeń wzrasta w większości państw z regionu Morza Bałtyckiego. Dla części państw regionu jest to problematyka nowa, jednakże w Szwecji i Finlandii zagadnienie to zostało już dość dobrze przebadane. Dzięki analizom przeprowadzonym przez SALAR uwypuklono podstawowe problemy, którym zapobiegać miałyby działania podjęte w ramach pro-

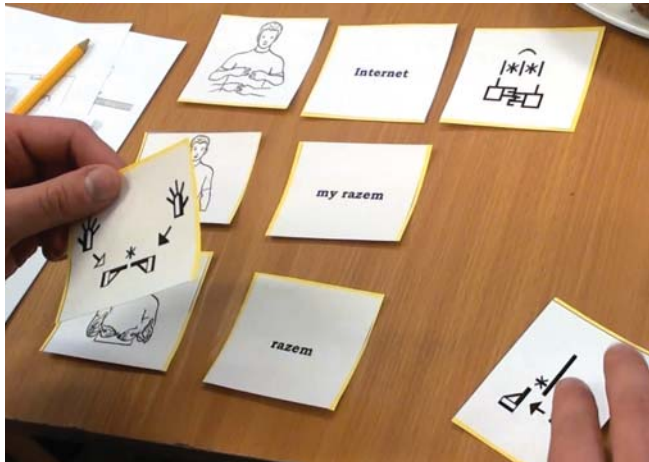
jektu, tj. rola nauczycieli (również w relacjach z dyrektorem szkoły i innymi pracownikami), sposób traktowania uczniów, nauczycieli i pracowników, współpraca z innymi państwami, kontakty z rynkiem pracy i społeczeństwem. Harmonogram działań przewidzianych w ramach realizacji projektu obejmuje swoim zakresem fazę przygotowawczą, w której przede wszystkim zdefiniowane zostaną zainteresowane podmioty, jak również przeprowadzona będzie identyfikacja i analiza realizowanych już w przedmiotowym obszarze programów. Następnie podjęte zostaną działania średnio- i długoterminowe, które polegać będą na konsolidacji współpracy międzynarodowej, wsparciu i ułatwieniu wymiany dobrych praktyk oraz ułatwieniu mobilności grup docelowych w regionie Morza Bałtyckiego.

Do wzięcia udziału w projekcie strona szwedzka zaprosiła kraje Regionu Morza Bałtyckiego wchodzące w skład sieci BSN ESF: Litwę, Łotwę, Estonię, Finlandię, kraj związkowy Hamburg oraz Polskę. W dniach 20–21 lutego 2013 roku w Wilnie odbyła się konferencja, której celem było omówienie szczegółów projektu, wymiana wiedzy i doświadczeń oraz podjęcie zobowiązań przez partnerów zaproszonych do uczestnictwa w tym przedsięwzięciu. W spotkaniu ze strony polskiej wzięli udział przedstawiciele Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych oraz Krajowej Instytucji Wspomagającej. Konferencja oparta była na dyskusji oraz pracy zespołowej uczestników z poszczególnych krajów. Podczas obrad omówione zostały przykłady rozwiązań stosowanych w krajach zaproszonych do udziału w projekcie, mających na celu przeciwdziałanie zjawisku wykluczania młodzieży z systemu edukacji i rynku pracy. Ponadto określono priorytetowe obszary, w których obrębie należy podjąć działania, tj. poradnictwo oraz doradztwo zawodowe (e-guidance i one-stop-shop dla imigrantów), rozwój nowych metod działania oraz zacieśnienie współpracy między placówkami szkolnictwa zawodowego i rynkiem pracy tak, by absolwenci kończący edukację byli w stanie sprostać jego oczekiwaniom. Początek realizacji projektu przewidywany jest na rok 2014.

Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych, z uwagi na charakter wdrażanych projektów ukierunkowanych na wsparcie młodzieży i systemu edukacji, została zaproszona do uczestniczenia w projekcie oraz pośredniczenia w procesie pozyskania innych partnerów z regionu Mazowsza. Obecnie prowadzone są przygotowania celem przedłożenia Zarządowi Województwa Mazowieckiego informacji o zakresie i spektrum oddziaływania projektu. Wymogiem formalnym do wzięcia udziału w projekcie SALAR jest uzyskanie rekomendacji i zgody Zarządu Województwa.

Pismo migowe, innowacyjna metoda nauki

Projekt *Zapisać ciszę* ma na celu wypracowanie innowacyjnego narzędzia, jakim jest program nauczania zwiększający efektywność i skuteczność uczenia języka migowego niesłyszących uczniów.

Sukcesem działań zrealizowanych w projekcie będzie zmiana podejścia do nauki języka migowego i zdobywania wiedzy. Nie mniej ważne jest stworzenie możliwości aktywizacji młodzieży niesłyszącej i słabosłyszącej. Przekazanie im narzędzi służących lepszemu poznaniu i komunikowaniu się z otoczeniem spowoduje, że śmiało wykorzystają swe atuty w życiu społecznym i na trudnym dla nich rynku pracy.

Dlaczego osoby niesłyszące powinny mieć własny język?

Między językiem migowym a językiem polskim są ogromne różnice gramatyczne i znaczeniowe, bardzo utrudniające niesłyszącym dzieciom i młodzieży przekraczanie bariery poznawczej. Młodzież mozolnie uczy się gestów pozwalających najczęściej na porozumiewanie się w obrębie własnej grupy. Mówiony język polski pozostaje dla nich w dużym stopniu językiem obcym. Aby dzieci głuche w szkołach miały podobne szanse jak słyszące, sam język migowy, w formie miganej, nie wystarczy. Inna rzecz, że jest to język ulotny, a istniejące sposoby zapisu języka migowego, np. gestografia czy ryciny, są skomplikowane i utrudniają uczącym się języka migowego możliwość zapisywania, notowania, samodzielnego wykonywania pracy domowej. Konsekwencją tego jest niska efektywność nauczania wszystkich przedmiotów. Zdaniem Centrum Zespołów Analityczno-Strategicznych wprowadzenie do nauki języka migowego elementów SignWriting (SW) rozwiąże ten problem.

Idea, aby zapewnić głuchym dzieciom dostęp do pisanego języka migowego, łatwego do nauczenia się, pozwalającego na komunikację w obrębie grupy, to właśnie pomysł na projekt innowacyjny. Ten typ projektów, realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL), w znacznie większym stopniu niż standardowe programy umożliwia kreatywne, elastyczne, wieloaspektowe oraz indywidualne podejście do uczestników projektu, do ich problemów i potrzeb.

Osią merytoryczną projektu jest wprowadzenie w Polsce metody SW, która jest nowym sposobem zapisu języka migowego. Pozornie wygląda jak pismo hieroglificzne, ale dzięki kontekstowości jest łatwy do przyswojenia dla każdego. Znaki języka migowego (gesty) są zapisywane jako kombinacja ikonicznych symboli dla układu rąk, położenia ciała, wyrazu twarzy, kontaktu między dłońmi i innymi częściami ciała oraz ruchów. Jest to całkowicie innowacyjna metoda notacji języka migowego. Pierwsza forma SW powstała w USA dopiero w 1974 roku, a w 1986 roku stworzono oprogramowanie komputerowe pozwalające na pisanie w SW za pomocą klawiatury komputerowej.

Tak o metodzie napisała Krakowska Fundacja Rozwoju Edukacji Niesłyszących im. Marka Mazurka, na co dzień pracująca z osobami głuchymi: „Niesłyszący mają wielki problem w wyrażaniu własnych myśli, zdań, opinii, ponieważ są przymuszeni do korzystania z języka polskiego, który jest dla nich de facto językiem obcym. Głusi w większości nie posługują się płynnie trudnym dla nich językiem polskim, co ogranicza możliwości pełnej, elastycznej wypowiedzi. Język migowy jest diametralnie odmienny od języka, którym posługują się ludzie słyszący. Jest to język przestrzenny, operujący w 3 wymiarach, posiadający swą własną gramatykę (...). Dlatego tak ważne jest wprowadzenie do polskiego systemu edukacji niesłyszących nauczania SignWriting. Po pierwsze, ugruntuje to nauczanie języka migowego, po drugie, ułatwi opanowanie języka polskiego.

Przygotowanie i wdrożenie nowej metody nauki

Projekty innowacyjne muszą być nastawione na badanie i rozwój konkretnego produktu. Dlatego też każdy z tych projektów jest realizowany w dwóch etapach: przygotowania i wdrożenia.

Na każdym etapie konieczne jest uwzględnienie zasady empowerment, tj. zaangażowania przedstawicieli grup docelowych. Zespół realizujący projekt *Zapisać ciszę* prowadzi go w partnerstwie z Polskim Związkiem Głuchych.

Projekt nadal trwa, ale zakończył się już etap przygotowawczy, w którym została opracowana i przetestowana wstępna wersja programu.

Zgodnie z założeniami przyjętymi w projekcie, zastosowanie metody SW miało ułatwić i przyspieszyć nauczanie tradycyjnego języka migowego, a także wspomóc proces poznawczy w nauce niesłyszącej młodzieży.

Praktyczne zajęcia z użyciem metody SW potwierdziły tę teorię. Jeśli podczas 60 godzin standardowego kursu języka migowego uczeń przyswaja około 300 nowych znaków, to skorelowanie nauczania języka migowego z SW umożliwiło przyswojenie w tym samym czasie 360 znaków. Ale nie tylko o naukę samych znaków

chodzi. Prowadzone w ramach projektu warsztaty zostały wzbogacone o specjalistyczne słownictwo z różnych praktycznych obszarów życia codziennego i aktywności zawodowej, jak np. wizyty w urzędach, ekonomia, informatyka czy gastronomia. Zapisywanie symboli uczestnicy ćwiczyli, korzystając z osobistych tabletów, co niewątpliwie podniosło atrakcyjność zajęć skierowanych do młodych ludzi.

Rekrutacja uczestników zajęć prowadzona była w III i IV kwartale 2012 roku. Do udziału w warsztatach zapraszano zarówno niesłyszących oraz słabosłyszących uczniów w wieku 15–19 lat z terenu województwa mazowieckiego, jak i nauczycieli lub wychowawców kształcących osoby niesłyszące. W regulaminie rekrutacji zadbano nie tylko o równy dostęp kobiet i mężczyzn, ale także o zapewnienie reprezentatywności uczniów osiągających różne wyniki w nauce, od bardzo dobrych do niskich, zgodnie ze średnią ocen za ostatnie półrocze.

Utworzono 4 grupy po 13 osób, w tym 10 uczniów i 3 nauczycieli. W trakcie warsztatów testowana była skuteczność metody nauczania, zbierano opinie nauczycieli, psychologów, tłumaczy języka migowego i oczywiście uczniów. Szczególnie istotne i przydatne były uwagi służące zoptymalizowaniu ilości i rozkładu materiału, zarówno pod kątem możliwości jego przyswajania i zapamiętywania, jak i uatrakcyjnienia oraz urozmaicenia form prowadzenia zajęć.

Zebrane opinie posłużyły do przeprowadzenia oceny opracowanej w 2012 roku, wstępnej wersji programu nauczania oraz podręcznika do nauki języka migowego. Uwzględniono zgłoszone uwagi i wprowadzono niezbędne modyfikacje, uwzględniające oczekiwania i sugestie grup testujących. W pełni została zastosowana jedna z podstawowych zasad projektów innowacyjnych: im lepiej produkt dostosowany jest do potrzeb grup docelowych, tym większa będzie jego skuteczność.

Tak o projekcie i jego wykonaniu mówi realizujący go zespół: „Pomysł, aby zapisać ciszę, opracowywany był w ścisłej współpracy z przedstawicielami Polskiego Związku Głuchych i odpowiada na potrzeby osób niesłyszących. Proces realizacji innowacyjnego projektu znacznie różni się od realizacji projektów standardowych, ale posiadane przez nas doświadczenie w tym zakresie pozwoliło na jego realizację bez większych problemów. Założyliśmy bowiem, że będziemy ściśle współpracować z osobami niesłyszącymi, szkołami prowadzącymi kształcenie osób niesłyszących, nauczycielami. Korzystaliśmy także z konsultacji z ekspertami”.

Wdrożenie nowej metody nauki, czyli plany na przyszłość

Po przeprowadzonej pozytywnie walidacji rozpoczęty zostanie etap upowszechniania produktu, czyli programu nauczania wraz z podręcznikiem. Ale nie tylko. Chodzi przecież o to, aby zmienić podejście do nauki języka migowego i zdobywania wiedzy przez osoby niesłyszące. W Polsce żyje 45-50 tysięcy osób z uszkodzonym słuchem w znacznym i głębokim stopniu. Możliwość zapisywania swojego naturalnego języka, jakim jest język migowy,

jest dla nich silnym elementem budującym kulturę i tożsamość mniejszości językowej Głuchych. Świadomość, że używają pełnowartościowego języka, którym mogą posługiwać się także w piśmie, buduje ich poczucie własnej wartości.

Opracowany w ramach projektu system nauczania nie ogranicza się do podnoszenia efektywności nauki języka migowego. Będzie wspomagał nauczanie innych przedmiotów, w tym zawodowych, języka polskiego i języków obcych. Jest to niezwykle ważne. Dzięki temu zmniejszy się obszar wykluczenia społecznego młodzieży niesłyszącej i poprawi się ich pozycja zawodowa oraz zdolności komunikacyjne w szkole, miejscu pracy i w domu. Efekty projektu *Zapisać ciszę* wspomogą proces poznawczy młodzieży niesłyszącej, a poprzez bardziej efektywną naukę oraz usprawnienie komunikacji ze słyszącymi zwiększą się szanse młodych niesłyszących osób na rynku pracy. Zyskają oni także możliwość zdobycia lepszego wykształcenia i wyższych kwalifikacji zawodowych, co powinno przeciwdziałać ich wykluczeniu społecznemu. Dzięki wprowadzeniu innowacyjności do PO KL projektodawcy mają możliwość poszukiwania i testowania nowych rozwiązań dotyczących rynku pracy, integracji społecznej czy też systemu edukacji. Tę szansę wykorzystano w projekcie *Zapisać ciszę*.

„Wartość innowacyjna tego projektu polega przede wszystkim na promowaniu kultury Głuchych i ich języka, co jest szczególnie istotne obecnie, gdy życie coraz częściej wskazuje na bariery psychiczne w opanowaniu języka dźwiękowego. Umiejętność pisania przez dzieci niesłyszące w języku naturalnym ma duże znaczenie dla ich motywacji do nauki. SingWriting może stanowić narzędzie umożliwiające adaptację społeczną i rozwój osobowy w dostępnym dla nich środowisku. Podręcznik do nauki języka migowego (...) może służyć do tworzenia własnych form porozumiewania się i współpracy osób niesłyszących między sobą oraz w kontaktach ze słyszącymi” – tak program nauczania *Zapisać ciszę* ocenia w wydanej recenzji prof. Janina Wyczesany z Uniwersytetu Pedagogicznego im Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie.

Projekt Innowacyjny *Zapisać ciszę* realizowany jest przez Centrum Zespołów Analityczno-Strategicznych Sp. z o.o. w partnerstwie z Polskim Związkiem Głuchych, współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007–2013, Priorytet VII Promocja integracji społecznej, Działanie 7.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej, Poddziałanie 7.2.2 Wsparcie ekonomii społecznej. Okres realizacji projektu: 1 grudnia 2011 roku – 31 lipca 2014 roku.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Mazowsze.
serce Polski

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Człowiek – najlepsza inwestycja

Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych zaprasza na bezpłatne szkolenia

dla potencjalnych beneficjentów
oraz beneficjentów realizujących już swoje projekty
w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007–2013.

W naszej ofercie znajdują Państwo:

Szkolenia informacyjne:

przeznaczone dla jak największej grupy potencjalnych beneficjentów, którzy chcą aplikować o środki w ramach PO KL. Szkolenia organizowane zgodnie z Harmonogramem naboru wniosków i zapoznające potencjalnych beneficjentów z zasadami aplikowania o środki w ramach PO KL 2007–2013 oraz z procedurami obowiązującymi w systemie realizacji projektów.

Szkolenia wdrożeniowe:

organizowane dla beneficjentów, którzy podpisali umowy o dofinansowanie projektów.

Szkolenia specjalistyczne:

organizowane dla projektodawców i beneficjentów realizujących projekty w ramach Działań PO KL. Szkolenia mają na celu przedstawienie szczegółowych zagadnień związanych z tematyką niezbędną do prawidłowej realizacji projektu, na przykład procedura zamówień publicznych.

**Ogłoszenia o aktualnie organizowanych bezpłatnych szkoleniach
publikowane są na stronie internetowej
Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych www.mazowia.eu.**